

Návod na použitie

Liaheň REAL 24 - 49

1 - VŠEOBECNÉ INFORMÁCIE

Liaheň REAL Automatic je určená pre liahnutie sliepok, bažantov, perličiek, prepelíc, jarabíc, vodnej hydiny (husí, kačíc, a pod.), pávov, moriek, holubov a niektorých druhov exotov.

Liaheň je vybavená poloautomatickým otáčaním vajec (páčkou zvonku liahne) alebo plne automatickým otáčaním vajec (Motorčekom s pomalobežným chodom - k otočeniu vajec dochádza cca za 2 hodiny).

Vykurovanie liahne je zaistené kvalitným ocelovým vykurovacím telesom, ktoré je ovládané spoľahlivým termostatom. Presný termostat umožňuje nastavenie teploty v liahni. Nastavenie požadovanej teploty je jednoduché - pomocou tlačidiel na čelnom paneli liahne.

Stála a rovnomerná teplota v liahni je dosiahnutá vďaka ventilátoru, ktorý rozháňa teplý a vlhký vzduch po liahni.

Vlhkosť v liahni je udržiavaná vďaka prirodzenému odparovaniu vody z nádrží na dne liahne. Nádržky sa plnia z vonku. Liahne a liaheň teda nie je nutné pre doplnenie vody otvárať.

2 - POPIS A TECHNICKÉ ÚDAJE

Model	REAL 24 a REAL 49	
Určené pre liahnutie	Sliepky, bažant, perlička, prepelica, jarabica, morka, vodná hydina, páv, holub, niektoré druhy exotických vtákov.	
Napájacie napätie	230 V - 50/60 Hz	
Maximálny / priemerný príkon	90/40 w REAL 24	150/80 W REAL 49
Priemerná denná spotreba	Max. 1 kW / 24 h REAL 24	Max. 2kW / 24 h REAL 49
Displej	Digitálny displej s desatinnou čiarkou, zobrazujúci aktuálnu teplotu.	
Obeh vzduchu	Nútený ventilátorom.	
Termostat	Elektronický termostat +/- 0,1 ° C	
Rozsah teploty	Min. 30 ° C, max. 40 ° C	
Vlhkosť v liahni	45-55% s vodou v jednej nádrži *) 60-65% s vodou v oboch nádržiach *)	
Otáčanie vajec	Poloautomatické páčkou alebo automatické motorčekom.	
Kapacita modelu REAL 49	9 stredných a veľkých vajec alebo 196 malých vajec (napr. prepeličích)	
Kapacita modelu REAL 24	24 stredných a veľkých vajec alebo 96 malých vajec (napr. prepeličích)	

* Aktuálna vlhkosť v liahni je vždy určená predovšetkým vlhkosťou v miestnosti, kde sa liaheň nachádza. Pre presnú kontrolu a udržanie vlhkosti odporúčame zakúpenie nezávislého liahňového vlhkomeru.

3 - NASADENIE VAJEC A UCHOVÁVANIE VAJEC PRED NASADENÍM

Vždy doporučujeme nasadzovať vajcia z vlastného chovu. Vajcia ktoré prešli prepravou majú väčšinou nižšie

liahnivosť, predovšetkým vďaka otrasom a vibráciám, náhlym zmenám teploty, nedostatku čerstvého vzduchu, a pod. Pokiaľ musíte nasadzovať vajcia, ktoré ste si priviezli alebo nechali zaslať, nechajte ich vždy najskôr aspoň 24 hodín odpočívať - v polohe ostrým koncom dolu.

Pokiaľ možno, vyberajte si vždy vajcia od zdravých rodičov.

POZNÁMKA: Rodičia by nemali byť v žiadnom prípade príbuzní, pretože potom riskujete slabé alebo poškodené zárodok, ktoré často pri liahnutí umierajú (zárodok sa síce môže plne vyvinúť, ale často je príliš slabý na to, aby sa vykľul zo škrupiny).

Rodičia by mali byť pohlavne dospelí a v chovnom krdli by mal byť zachovaný zodpovedajúci pomer samcov a samíc - vid' tabuľka:

Druh	POČET SAMCOV A SAMÍC			POHLAVIE
	Samcov	na	Samicu	Samec
Sliepka	1		5-7	6/8 mesiacov
Bažant	1		4	6/7 mesiacov
Kačica	1		3-4	8 mesiacov
Hus	1		3	8 mesiacov
Perlička	1		3	8/10 mesiacov
Jarabica	1		1	10/12 mesiacov
Prepelica	1		3	60 dní
Morka	1		6-7	7 mesiacov

Nezabúdajte, že samec starší ako 4 roky už stráca plodnosť.

Nezabúdajte, že o vajce je nutné sa starať už pred nasadením do liahne, inak bude úspešnosť vyliahnutí klesať.

1. Zbierajte násadové vajcia niekoľkokrát denne a nenechávajte ich zbytočne v hniezde. Vajcia by nemali byť vystavené teplote nižšej ako 5 ° C a vyššia ako 26 ° C. Vajcia pred nasadením neskladujte v chladničke.
2. Nenasadzujte do liahne špinavé vajcia. Počas liahnutia sa v liahni udržuje teplo a vlhko - ideálne podmienky pre rozvoj škodlivých mikroorganizmov, ktoré môžu zahubiť zárodok. Vajcia môžeme nasucho očistiť hubkou, prípadne ich umyť vo vode. POZOR - voda musí byť vždy teplejšia ako vajcia, nemala by byť ale teplejšia ako cca 35 ° C.
3. Pred nasadením vajcia uchovávajúte v teplote asi 14 ° C až 18 ° C a vlhkosti okolo 60-75%. Vajcia denne otáčajte.
4. Vajcia vždy uchovávajúte v polohe nastojato - ostrým koncom dolu !!!
5. Pokiaľ možno nenasadzujte vajcia staršie ako 10-14 dní od znesenia. U starších vajec už liahnivosť rapídne klesá a pri vajciach starých 1 mesiac už je prakticky nulová!
6. Nenasadzujte deformovaná vajcia.
7. Škrupina vajec by mala byť neporušená a hladká.
8. Studené vajcia nechajte pred nasadením do liahne ohriať v izbovej teplote. Náhla zmena teploty napr. Z 12 ° C do takmer 38 ° C by mohla spôsobiť šok, kondenzácii vody na škrupine a znížiť tak celkovú liahnivosť. Vajcia by nemali byť znečistené od krvi alebo od trusu.

4 - PRÍPRAVA A ZAPNUTIE LIAHNE

Pre úspešné liahnutie doporučujeme umiestniť liahne do vnútornej miestnosti so stálou teplotou a vlhkosťou (nie do stajne, garáže alebo prístavku). Teplota v miestnosti by mala byť asi 20-25 ° C a nemal by v nej byť

prievan. Miestnosť musí byť dobre vetraná !!!

Liaheň nesmie byť umiestnená na priamom slnečnom svetle, ani v blízkosti zdrojov tepla (radiátorov, kachlí). Vlhkosť v miestnosti by sa mala pohybovať okolo 50-75% RH.

POZOR: NEPOUŽÍVAJTE LIAHEŇ V MIESTNOSTI, KDE JE TEPLOTA NIŽŠIA AKO 15 ° C ALEBO VYŠŠIA AKO 25 ° C!

Nepoužívajte liaheň v miestnosti, kde sú uskladnené chemikálie, toxické alebo horľavé látky. Tieto látky sú aj v malých koncentráciách pre zárodoky nebezpečné a negatívne ovplyvňujú ich vývoj. Nepoužívajte liaheň tiež v miestach, kde hrozí jej postriekanie vodou.

Liaheň umiestnite na rovnú, pevnú podložku. Odoberte veko a položte ho vedľa liahne. Vyberte z liahne plastovú mriežku pod lieskou na vajcia (túto mriežku použijete až na liahnutie). Nasadte do liahne podložky na vajcia, tak aby ich konce presne zapadli do sediel vo dne liahne. Ak používate liaheň s motorčekom, potom musí oceľová koncovka motorčeka vnútri liahne presne zapadnúť do výrezu zodpovedajúcej podložky nad sebou. Naplňte pomaly jednu z nádržíek odstátou vodou.

K naplneniu použijete otvor nádržíky vonku z liahne.

Nádržíku Neprelejte - došlo by k zbytočnému zvýšeniu vlhkosti v liahni, čo by znížilo liahnivosť zárodokov.

POZNÁMKA: Nenechávajte v liahni počas liahnutia mriežku pod podložkami na vajcia. Táto mriežka je určená na liahnutie.

Nasadte na liaheň starostlivo späť veko.

Zapojte liaheň do zásuvky. Ventilátor v liahni sa ihneď rozbehne, rozsvieti sa displej a zobrazí sa aktuálna teplota v liahni. Kontrolka kúrenia sa rozsvieti a liaheň začne kúriť. Kontrolka kúrenie zostane rozsvietená, kým sa liaheň nenahreje na nastavenú teplotu. Potom začne kontrolka blikať s frekvenciou asi 20-30krát za minútu.

Požadovanú teplotu nastavíte tlačidlami (+) a (-) na ovládacom paneli. Jednoduchým stlačením tlačidla (+) alebo (-) sa zobrazí nastavená teplota (vedľa nastavenej teploty sa zobrazí "P"). Stláčaním (+) alebo (-) nastavte požadovanú teplotu. Po niekoľkých sekundách sa zobrazí späť aktuálna teplota v liahni a "C" - tým je nastavená hodnota automaticky uložená v pamäti.

POZNÁMKA: Pred nasadením vajec nechajte liaheň aspoň 2 hodiny zapnutú, kým sa neustáli teplota a vlhkosť v liahni.

Potom, čo ste sa uistili že liaheň v poriadku pracuje a kúri, zložte veko. Opatrne uložte vajcia do liesky - nastojato, vždy ostrým koncom dolu.

Pokiaľ máte model s automatickým otáčaním, zapojte motor do zásuvky. Motorček začne pomalým pohybom „ kývať “ vajcami doľava a doprava. Pohyb je VEĽMI pomalý – jedno pretočenie trvá asi 2 hodiny .

Pokiaľ máte model bez motora otáčania, otočte manuálne páčku na jednu stranu. Vajce potom otáčajte aspoň 2 x denne (najlepšie ráno a večer). Vajce môžete samozrejme otáčať aj častejšie.

Liahnutie začína – doporučujeme poznamenať si dátum a začiatku liahnutia do kalendára. Vypočítajte si podľa tabuľky na konci návodu, ktorý deň je nutné vypnúť otáčanie a zvýšiť vlhkosť. Denne kontrolujte vlhkosť v liahni a dolievajte vodu. Hladinu vody môžete ľahko sledovať otvormi v liahni, ktorými vodu doplňujete.

POZNÁMKA : NIKDY NIČÍM nezakrývajte zapnutú liaheň, ani ju neumiestňujte napr. do krabice. Liaheň je skonštruovaná tak, aby v nej neustále dochádzalo k výmene vzduchu cez otvory v spodnej časti liahne a okolo inšpekčných okien (všimnite si, že prehladové okná sú vzdialené od veka liahne, aby okolo nich mohol prúdiť vzduch)
Pokiaľ nebude v liahni zabezpečená výmena vzduchu, môže dôjsť k uduseniu a otráveniu zárodokov.

POZNÁMKA : Vlhkosť v liahni je priamo úmerná vlhkosti povrchu vody – nezáleží teda na tom , či máte v nádržíke

polovicu vody alebo je plná – vlhkosť bude rovnaká. Až po naliatí vody do nádržky vlhkosť zvýšite.

LIAHTUNIE VODNÉJ HYDINY (KAČIEK A HUSÍ)

Od 10. dňa liahnutia až do vyliahnutia môžete liaheň 1x denne otvoriť a vajcia nechať na cca 15 minút ochladiť. Počas ochladzovania jich môžete tiež jemne porosiť vlažnou vodou. Počas ochladzovania môžete liaheň vypnúť.

POZNÁMKA: V prípade výpadku elektriny môžete okolo liahne naskladať PET fľaše s teplou vodou a prikryť liaheň prikryvkou. Týmto spôsobom udržíte v liahni aspoň dočasne teplo. Akonáhle je elektrina späť zapnutá, prikryvku i fľaše okamžite odoberte. Nenechávajte liaheň zbytočne prikrytú, môže ľahko dôjsť k otráveniu alebo zaduseniu zárodkov.

5 - Vlhkosť v liahni

Vlhkosť v liahni udržujeme dolievaním vody do dvoch nádržík na dne liahne. Všeobecne platí, že počas liahnutia udržiavame vodu v jednej nádržke a počas vyliahnutia (liaheň) udržiavame vodu v oboch nádržkách. Nezáleží na tom, koľko vody v nádržke je - vlhkosť v liahni záleží na veľkosti povrchu odparovanie, nie na množstvo vody v nádržke. Pre presné stanovenie vlhkosti ale odporúčame zakúpiť liahňový vlhkomer. Napr. pri vodnej hydiny môže byť nutné dolievať vodu počas liahnutia do oboch nádržík.

6 – LIAHNUTIE MLÁĎAT

- Tri dni pred koncom liahnutia vypnite motorček otáčania, príp. prestaňte otáčať vajcia ručne.
- Opatrne vyberte vajcia z liahne a položte ich na vhodnú podložku.
- Vyberte z liahne liesky na vajcia.
- Umiestnite do liahne plastovú mriežku, na ktorej sa budú liahnuť mláďatá . Dávajte pozor, aby výstupky na mriežke správne zakryli vnútornej nádoby v liahni - zabránite tak prípadnému pádu mláďat do vody.
- Položte vajcia späť do liahne na mriežku a zatvorte liaheň. Naplňte obe vnútorné nádržky vodou.
- Nastavte potrebnú teplotu.

POZNÁMKA: Počas liahnutia (posledné 3 dni liahnutia) neotvárajte liaheň. Každým otvorením liahne strácate cennú vlhkosť. Ktorá je behom liahnutia veľmi dôležitá. Ak je to nutné, otvárajte liaheň len krátko jeden krát denne, pokiaľ potrebujete vybrať oschnuté mláďatá. Mláďatá môžete ponechať v liahni ešte 24-36 hodín po vyliahnutí. Mláďatá nepotrebujú ihneď po vyliahnutí ani piť – spotrebávajú ešte živiny zo žltkového vaku.

7 - PRVÉ DNI ŽIVOTA

Odchovňa pre mláďatá je priestor, kde je dostatočné teplo a svetlo, priestor bez prievanu vzduchu, kde majú mláďatá dostatok krmiva a vody. Ako odchovňu môžete použiť krytú klietku, dostatočne veľkú kartónovú škatuľu alebo odchovňu z dreva na mieru. Podstielku v odchovne pravidelne vymieňajte.

Alternatívne môžete na ohradenie priestoru použiť plastové panely z našej ponuky na www.farmarik.sk
K ohrevu odchovne použijete infračervenú žiarovku alebo kramický infražiarič. Vzdialenosť od podstielky by mala byť minimálne 25-30 cm. Teplotu regulujte pridvihovaním lampy a nezabúdajte, že odchovňa musí byť dostatočne veľká tiež na krmidlo a napájadlo. Potrebné lampy aj žiarovky nájdete v našej ponuke na www.farmarik.sk.

VÝHODY INFRAVYKUROVANIA: Infračervené lampy a infražiariče nezahrievajú iba kožu mláďat, ale vďaka svojej vlnovej dĺžke pôsobi predovšetkým vo vnútri organizmu - prehrievajú svaly a tkanivá, fixujú vápnik v kostiach, zlepšujú krvný a lymfatický obeh a tým tiež napomáhajú výžive buniek. Vďaka tomu sú mláďatá silnejšie a odolnejšie proti chorobám.

VÝŽIVA

Mláďatá sa za normálnych podmienok začnú vyživovať druhý až tretí deň po vyliahnutí.

Umiestnite do odchovne krmidlo a napájačku zodpovedajúcej veľkosti. Pozor na to, aby napájačka nebola príliš hlboká a mláďatá sa v nej nemohli vykúpať !!!

Potrebná krmidlá a napájačky nájdete v našej ponuke na www.farmarik.sk.

8 – MOŽNÉ POROBLÉMY A RIEŠENIA

PROBLÉM	PRAVDĚPODOBNÁ PRÍČINA	RIEŠENIE
Čisté vajcia, behom presvetľovania nie sú patrné žilky	Vajcia nie sú oplodnené – príliš málo alebo veľa samcov, neplodnú samicu	Používajte v kŕdli iba mladých plodných samcov.
Krvavý prstenec vo vajci, viditeľný pri presvetľovaní	Príliš staré vajcia	Nenasadzujte vajcia staršie ako 10 dní
	Príliš vysoká alebo nízka teplota pri uskladnení vajec.	Teplota pri uskladnení vajec by sa mala pohybovať medzi 14a 18 °C.
	Hrubé zaobchádzanie s vajcami pred nasadením.	Netraste a neklopkajte vajcami pred nasadením
	Vajcia sú zbierané nepravidelne	Zbierajte vajcia na nasadenie častejšie počas dňa.
Mláďatá hynú vo vajci ešte pred proklouitím škrupiny.	Príbuzenská plemenitba	Rodičia by nemali byť príbuzní.
	Staré vajcia	Nenasadzujte vajcia staršie ako 10-14 dní.
	Staré chovné hejno	Rodičia by nemali byť starší ako 3 roky.
	Bakteriálna infekcia	Nasadzujte čisté vajcia
	Nedostatky vo výžive rodičov	Kŕmte plnohodnotnou zmesou pre plemennice.
	Vajcia pred nasadením natrasené	Nasadzujte z miestnych chovov
	Zlá vlhkosť behom liahnutia	Sledujte vlhkosť c liahni liahnovým vlhkometerom.
	Liaheň umiestnená v príliš teplej miestnosti.	Teplota v miestnosti by nemala presiahnuť 26°C.
	Liaheň bola počas liahnutia príliš často otváraná	Behom liahnutia otvárajte liaheň max jeden krát denne
Ďalšie príčiny	Dodržiujte rady v kapitole 3 a 4 .	
Vajcia vybuchujú	Násadové vajcia sú špinavé	Nasadzujte iba čisté vajcia
Mláďatá majú deformované končatiny	Zlá vlhkosť behom liahnutia	
	Liaheň umiestnená v príliš studenej miestnosti	Teplota v miestnosti by mala byť aspoň 18°C.
	Príbuzenská plemenitba	Rodičia by nemali byť príbuzní

9 - ÚDRŽBA A SKLADOVANIE LIAHNE PO VYLIAHNUTÍ

Počas čistenia musí byť liaheň vždy vypnutá zo zásuvky !!!

Po vyliahnutí mláďat a ukončení liahnutia umyte celú spodnú časť liahne v teplej vode s neutrálnym čističom (napr. Jarou) a potom celé dno vydezinfikujte.

Hornú časť liahne utrite dočista vlhkou utierkou.

Vnútornú stranu hornej časti (ventilátory a kúrenie) vyfúkajte vzduchom, príp. vysajte vysávačom.

Nepoužívajte na čistenie toluén, benzín, riedidlá ani iné toxické látky.

Pred uskladnením nechajte liaheň vždy otvorenú riadne oschnúť, príp. ju nechajte 1 hodinu zapnutú bez vody.

Počas prvých liahnutí je možné, že z ventilátora kvapne lubrikant a trochu znečistí ochranou mriežku pod ventilátorom. Toto je úplne normálne a nemôže liahnutie nijako ovplyvniť. Lubrikant môžete očistiť handričkou.

10 – UPOZORNENIE A RADY

- Nenechávajte liaheň v dosahu detí zvierat a nepovolaných osôb.

- Nepoužívajte ani neuskladňujte liaheň v miestnosti s horľavými alebo toxickými látkami
- Nepoužívajte liaheň, aj je poškodený privodný kábel alebo pokiaľ je evidentne poškodená elektronika liahne.
- Chráňte liaheň pred nárazom
- Nezasahujte do elektroniky liahne
- Po liahnutí vždy liaheň vyčistite a nechajte poriadne vyschnúť.
- Pokiaľ dôjde k neodbornému zásahu do liahne, zátka nebude uznaná

Záručná doba 2 roky.

Bolex, s.r.o.

Bolešov 448
018 53 Bolešov
Slovenská republika
info@farmarik.sk
0948 122 561
www.bolex.sk